

Henning på kostskole.

*Erindringer fra Hvidbjerg Kost- og Realskole
1947-1951.*

Henning Karlsmose

Henning Karlsmose er opvokset i Redsted på Mors og var kostelev på Hvidbjerg Kost- og Realskole 1947-51. Han giver indtryk af vilkårene fra den tid.

Efter eksamen i 1951 blev han udlært kolonialkommis.

Senere fandt han sin rette hylde med maskinel databehandling, fra 1957 som hulkortoperatør og fra 1963 som programmør og edb-konsulent, indtil han forlod arbejdsmarkedet i 1994.

Henning Karlsmose er i dag bosiddende i Horsens.

(November 2010)

FORORD.

Erindringer om min skoletid har jeg længe syltet i hukommelsen, så de nu i 2010 er hverken komplette eller præcise. Vidnernes antal og risikoen ved at fortælle en løgn formodes reduceret i samme takt, og så går det nok. Min historie vil især handle om livet som kostelev, idet dette liv var ret forskelligt fra hjemmeboende elevers. Forældre til kostelever havde forskellige grunde til at undvære/skilte sig af med deres børn, og der kan nok ikke sættes skarpe skel mellem de elever, der ønskede at blive til noget - måske endog noget bestemt - i tilværelsen, og de, der havde "nedprioriteret" dette mål. Jeg hørte ubetinget til sidstnævnte type.

MIN BAGGRUND.

Min far var lærer i Redsted på Mors, hvor mangel på vuggestue og en kompakt stribet efterfølgende søskende gjorde det nødvendigt at parkere mig inkl. ble på skødet af de store piger i skolestuen. Således lærevillig og glad for skolen stillede jeg mig som 4-årig op i køen med børn til indskrivning; men min far måtte give mig afslag pga. min alder. Jeg regnede nok heller ikke med, at den gik, for jeg havde ikke medbragt min dåbsattest, som de andre børn havde. Næste år blev jeg indskrevet.

Da jeg blev 11 år, var jeg grundigt træt af al den skolegang. Jeg havde hørt

det hele før, og hvad skulle jeg lave i regnetimerne - for ikke at tale om fritiden. Gymnasiet i Nykøbing gik enkelte børn på; men den beskedne lærerbolig med 3 søskende ville ikke være et egnet sted at læse lektier. Det bedste sted for mig måtte blive uden for hjemmet, og med den beslutning fra min far kunne jeg skrotte mine egne flugtplaner.

Min far så mig ikke. Måske skulle jeg sige, at han så mig kun, når jeg lavede numre. Altså måtte jeg lave numre. Mit bedste nummer i en skoletime bestod i at lave fejl med vilje i diktater. Når så far havde rettet teksten, gik jeg ned og markerede de fejl, han ikke havde fundet. Herefter spurgte jeg ham, om ikke han havde overset noget. Det kan ikke have været morsomt for ham.

Flemming-bøgerne var populære i de år, og "Flemming på kostskole" virkede motiverende på mig.

Heldigt nok fandtes en kostskole nogenlunde i nærheden. Skolebestyrer Jens Peter Jensen (IP) og min far havde gået på Nr. Nisum Seminarium samtidig - dog ikke i samme årgang. IP var 6 år yngre end min far; men de kendte hinanden udmærket, idet de havde skak som væsentlig fælles interesse.

UDVANDRINGEN.

I sommeren 1947 fik jeg min første - kun lidt brugte - cykel og midt i august måtte min mor vinke farvel, mens far og jeg cyklede sydpå. Fra Hesterørødde kunne man komme med robåd til Jegindø, og jeg var fuld af beundring for den færgemand, der kunne ro så stor en båd over det urolige farvand. Min bagage lå i en køjesæk, som en flink bilist tilbød at medtage. Det viste sig senere at være tømrer Raaby, der stillede sækken ved opkørslen til skolen. Den gang turde man stole på ukendte folk.

DEN NYE BOLIG.

På førstesalen af elevbygningen for drenge fandtes 10 mindre kvistværelser og 4 større værelser i gavlene, hvoraf et rum var badeværelse. Kvistværel-

Elevbygningen ca. 1967

serne var vel cirka 2x3 m. og var møbleret med bord, stol, sovebriks, en boghylde, et garderoberum med forhæng og ikke meget andet. Dørene kunne låses; men både døre og låse var slidte, så det var ikke noget problem at mangle en nøgle til en andens værelse. På badeværelset var der 2 håndvaske med kun koldt vand – så vidt huskes, og i stueetagen fandtes et wc uden håndvask. Eleverne havde ingen anden mulighed for at tørre håndklæde og andet tøj end at hænge det op på deres værelser.

Mellem kontakter i stue- og loftsplan var der ingen korrespondance, hvilket var meget uheldigt for den stakkels dreng, der var mørkerød og ikke turde gå ned i forgangen om natten. Han købte mælkeflasker, som han tissede i. Desværre kunne han ikke finde ud af at tømme dem løbende, så der stod et større lager inde i skunken, da han blev taget ud af skolen.

I stueetagen boede IPs bror, Kaj Jensen (her KJ, men ellers kun kaldet Piletekaj), og skolens pedel. Pedellen, der vel også var gartner, erindrer jeg ikke nogensinde at have set på nært hold eller talt med. Drengene havde på skift med en uge ad gangen pligt til at feje gangarealet uden for værelserne, mens den måske ugentlige gulvvask blev klaret af pedellen eller hans kone. Drengene havde ikke adgang til andet end fejekosten. Udover fejepigten skulle vi ringe ind og ud til skoletimerne med klokken i gården. At sådan en opgave kunne være et problem for en dreng uden ur, faldt aldrig brødrene Jensen ind. Det var da heller ikke dem, men de ældre elever, der orienterede nye om pligterne.

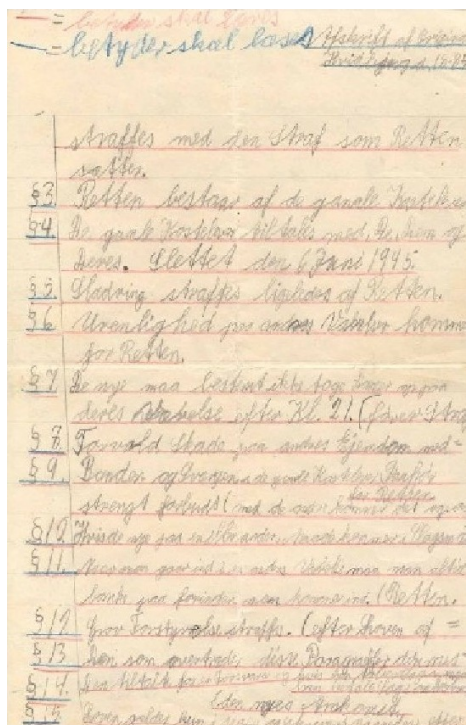
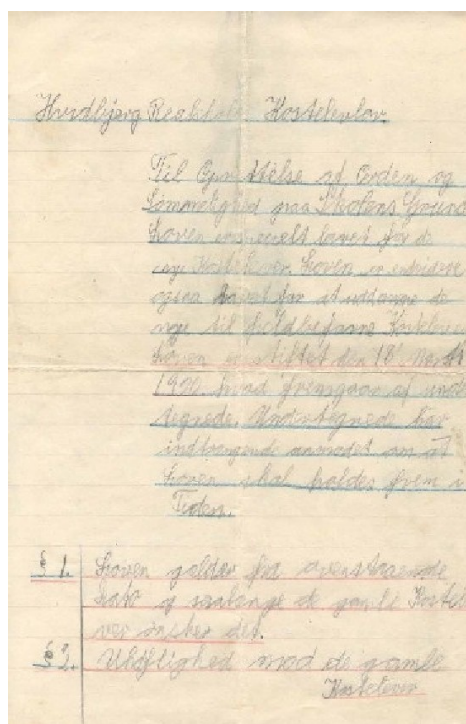
At jeg havde fået værelse lige over KJs bolig, benyttede jeg mig ikke af ved at gøre anskrig, da jeg en nat i første uge fik besøg af flere personer. De havde ved egen hjælp forceret min låste dør og jeg vågnede ved, at nogen lyste mig i ansigtet og befalede mig at forholde mig rolig. De kom fra Struer, sagde de, og var udsendt til alle kostskoler i denne nat osv. osv. osv. De må have moret sig over at se mig, skrækslagne størrelse, ligge der og misse mod lyset. Besøget resulterede i en "aftale" om, at disse fremmede personer via lokale repræsentanter ville forelægge mig en kostskolelov. Hvem drengene var, fandt jeg selvfølgelig aldrig ud af. De må have været ret overbevisende om det med Struer, for den følgende dag undersøgte jeg vinduet i badeværelset for at konstatere, om de kunne være kommet den vej ind. Det var mig en helt fjern tanke, at nogen kunne finde på at lyve for mig. Senere blev jeg kontaktet af "de gamle" – kostelevdrenge i 4. klasse altså - og fik forelagt LOVEN, som jeg selv måttet afskrive og derefter lære udenad.

Første høring gik ikke så godt, men jeg slap med en advarsel. Dog blev jeg

idømt et antal skopudsninger, hvor de gamle blot satte deres sko uden for værelsesdøren, som om det her var et bedre hotel. Ved næste forsøg havde jeg stadig ikke lært loven udenad, og så faldt hammeren i form af en tur til gymnastiksalens baderum. Jeg skal ikke gøre mig klog på den oprindelige betydning af buksevand; men her måtte jeg i efterårskulden fuldstændig gennemblødt skynde mig ned på mit værelse - uset af KJ - og komme af tøjet og i seng. Jeg havde formentlig kun ét par bukser ad gangen på skolen. Loven kunne jeg udenad næste gang!

Til hjælp for drenge uden ur eller hukommelse havde KJ et ringeapparat, der ringede forvarsel kl. 22.15 og godnat kl. 22.30. Nogen minutter efter gik KJ en tur på gangen i mørke, så han let kunne se lys gennem nøglehullerne. Jeg var ganske uvant med at være så sent oppe og gik tidligt i seng, så en af de første dage vågnede jeg ved ringeriet og troede, at det var et vækkeur. Nu måtte det vel være morgen. Jeg stod derfor op og tændte lys; men kort efter bankede KJ på for at forklare mig, at jeg altså skulle være i seng på denne tid. Og der stod jeg og var udsovet; men det fik han først at vide i 2001. De første nætter var jeg sikker på, at der måtte være en kirke i nærheden; men det var KJs klangfulde stueur lige under mig, jeg skulle vænne mig til.

Jeg kom ved et uheld til at tage en

Kostskoleloven (se side 20)

frygtelig hævn i december. Jeg havde prøveskudt min nye hundepistol udenfor og ville pakke resterende 21 propper ned. De sad på karton som 4x5, og jeg skar kartonen ned, idet jeg ville sætte den 21. prop i pistolen. Ak og ve. Jeg sjuskede med denne simple manøvre, så proppen sprængtes i min hånd. Det larmede jo noget i det lille værelse, og få sekunder efter stod KJ i døren og inddrog skytset, som jeg først fik retur før hjemrejsen til jul. Jeg betalte med nedsat hørelse, som først blev forelagt en ørelæge i 2010 – til ingen nytte.

Yderdøren blev låst kl. 22.00; men med en god forklaring til KJ kunne man låne en nøgle, så man kunne låse sig ind senere. Jeg høstede en sen aften efter en konfirmationsfest, som jeg forlod i utide, dårlige erfaringer ved at forsøge at komme ind gennem badeværelsevinduet via brændeskurets tag. Dette var desværre af pandeplade, der var absolut uegnet til nattefærdsel. Forsøget mislykkedes, og jeg måtte opholde mig ude på græsplænen, indtil næste hold natteravne kom hjem. KJ blev ikke specielt glad for at blive vækket på den tid og måde, og jeg måtte dagen efter stille til afhøring, som blev en speciel kamp. KJs sejr bestod i, at han efter mine mange benægtelser fik mig til at tilstå. Min sejr kom af, at jeg med denne taktik undgik at få en regulær skideballe for selve forseelsen. Altså et 50/50 resultat.

KJ kaldte os aldrig sammen til kollektiv orientering eller kritik, hvilket nok var et plus for begge parter. Vi elever skulle nødig komme i den vildfarelse, at KJ eller IP var til for vores skyld. Tilstanden kan vist betegnes som neutralitet for de fleste af os, men væbnet neutralitet for enkelte.

Pigerne havde lidt anderledes forhold. Der kunne højst bo 5 piger på 3 loftsværelser i gymnastikbygningen. Desuden boede i 1947 2-3 piger og 2 drenge på værelser ude i byen. Det var IP selv, der holdt øje med indgangen til gymnastikbygningen og dermed pigerne, da hans soveværelse vendte den vej. Nu var drengene jo ikke så dumme, at de ikke kunne kravle ind ad vinduet i omklædningsrummet, der vendte den anden vej. Jeg gjorde det vist kun én gang; men det var nok til en personlig samtale med IP, hvor han end kendte mit besøg fra. Han sagde ikke noget om bier og blomster; men det var heller ikke nødvendigt, når jeg ikke måtte fortsætte besøgene.

Al anden kritik fra IP blev fremført i manges påhør, og jeg gjorde derved god fyldest som afskrækkende eksempel. Det kunne være, fordi jeg forlod mit værelse med åbent vindue og åben radiator eller smed min cykel i hækken, fordi jeg ikke gad stille den i barakken bag gymnastiksalen.

MIN NY MADMOR.

Det var IPs kone, Ida, der var madmor for ca. 25 personer. Førstesalen i skolens hovedbygning rummede IPs lejlighed og en spisestue, hvor IP sad for bordenden ved det lange bord med 6 mandlige elever ved hver side. Enhver sammenligning med 12 apostle vil være utidig; men med de nærmeste, næsten voksne bordfæller kunne IP nok føre fornuftige samtaler. Kvinder og børn befandt sig i baggrunden. Jeg sad med ryggen til og så dem aldrig.

Kosten var der ingen grund til at klage over; den var velsmagende og alsidig. Men noget manglede alligevel, og det skulle jeg få svært ved at finde ud af. Jeg havde haft en usædvanlig kraftig forkølelse efter nytår -48, og var ikke meget værd, da jeg rejste mig fra sygelejet og igen deltog i måltiderne. Jeg havde imidlertid fået nogle infame blister/after i kinderne og kunne ikke holde tempoet under spisningen af en udmærket karbonade med lækre grønsager til. Skønt sulten nok måtte jeg lade den halve karbonade gå ud på tallerkenen. Det fik IP øje på, så han stillede spørgsmålet, om jeg dog ikke var helt rask. Det kunne jeg for smerter ikke rigtigt svare på, og at tage mig til en privat samtale for at afklare mit problem faldt ikke IP ind.

I over 40 år derefter havde jeg i perioder mine blister, som ingen læge eller tandlæge kunne forklare endsige helbrede. I 1980-erne kom jeg på sporet, og forklaringen var logisk nok. Hos mor derhjemme havde jeg fået meget rå frugt og grønsager, men det var der ikke noget af på kostskolen. En rå gulerod om dagen i nogle måneder af 1988 klarede mit problem, altså havde der alene været tale om vitaminmangel eller karotin-underskud.

En ret, som jeg ikke kendte hjemmefra, var ”Brændende kærlighed”. Den holdt jeg meget af, men mange vitaminer havde den jo ikke.

KOST, LOGI og ?

Der var vel ikke betalt for andet og mere end kost, logi og skolegang. Alm. omsorg mærkede jeg ikke meget til. Hvad syge og sengeliggende elever angår, husker jeg ingen særlig aktion fra IPs eller KJs side. Den syge måtte bede en anden elev om at medbringe mad fra køkkenet; men var ellers overladt til sig selv. Vi var dog sjældent syge, og ingen døde i min tid.

Skolelægen skulle alle elever hilse på en gang om året; men det har vel mest haft statistik som formål. Tandlæge brugte de fleste mennesker normalt kun ved tandpine, så jeg mistede måske ikke noget ved, at mine forældre havde smidt ansvaret fra sig, og at ingen havde samlet det op. Det var ikke almindeligt at slikke dengang, medmindre man var godt beslået med lommepege. Chokolade var rationeret, og jeg husker endnu det store øje-

blik, hvor vi hver fik udleveret et rationeringsmærke til køb af chokolade. Den indkøbte plade lys mjølkchokolade fra Norge blev spist samme dag.

Mulighed for almindelig hygiejne i det daglige var svær at få øje på. Der var en bruser med koldt vand i det lille baderum ved gymnastiksalen; men i det rum så jeg aldrig en upåklædt frivillig. Heldigt nok for os drenge kunne vi melde os ind i FDF, hvor vi om vinteren gik til gymnastik på centralskolen. Her ventede altid et varmt brusebad. Vi er mange, der skylder en tilsvarende varm tak til lærer Hovgaard, der var kredsfører, og til kommunen, der lagde økonomi til. Om sommeren tog vi blot til stranden ved Floulev. Vask af tøj kunne man formentlig ikke få gjort ude i byen til en rimelig pris, så det foregik hos mor. Oftest måtte postvæsenet holde for; men far havde gerne en tøjpakke med, når han alligevel besøgte skolen. Det gjorde han nu ikke så tit; men der var aldrig tale om, at min skolegang blev diskuteret i mit påhør. Derimod brugte far et par minutter på mig, og så op til IP og få et spil skak.

Kostelever havde intet andet fælles lokale end gymnastiksalen, som nogle få brugte til badminton.

En daglig avis fandtes ikke, og at man kunne læse sådan en på biblioteket faldt mig ikke ind. Jeg abonnerede derfor en kort tid på Information, som efter eget udsagn var et upolitisk organ. Det var vist min hensigt at leje avisen ud til de gamle; men det projekt døde stille af sult.

UNDERHOLDNING.

Ved enkelte lejligheder, hvis anledning jeg ikke husker, blev der holdt fester med sanglege i gymnastiksalen – altså ikke kun for kostelever. Så blev der pyntet op med flag og guirlander, der blev sømmet op på dørkarme og andet træværk. Et år blev jeg bæret med leg og kapløb i gymnastiktimen på min fødselsdag. Her snublede jeg og ramte en karm med hovedet forrest. Lægen måtte lappe min tinding med 2 klemmer, for desværre sad der søm i karmen fra seneste udsmykning. Ansvarsplacering var ikke på mode dengang, så det var en fjern tanke at beklage det skete over for mig. Jeg skvattede jo selv.

Der var også rigtig fest. Op til jul -47 holdt IP en julestue, hvor vi kostelever kom ind i privaten. Der var bl.a. rigtig selskabsleg på tapetet. Jeg glemmer aldrig ”Jeg var til the hos kejseren af Kina og der mødte jeg X”, som første elev sagde. Næste elev i rækken skulle gentage og tilføje Y, og sådan blev det ved hele raden rundt, til der hang en hale af personer, som man skulle huske, hvis man ikke skulle udgå af legen. Det kunne måske lige gå an, så længe en elev ”kun” havde mødt kejseren, paven, kongen og

flere med simple personbetegnelser; men en deltager havde tilføjet ”Cai Schaffalitzky de Muckadell”, som jeg altså ikke lige havde hørt om før. Sjovt og underholdende var det dog, men der kom aldrig mere julestue.

ANDRE OPLEVELSER.

Det er ikke for meget sagt, at der var en overvægt af ”gamle” kostelevdrenge, idet alle på nær 3 gik i 4. klasse. Drengen i 2. klasse fik jeg næsten intet at gøre med; men drengen i 3. klasse var Knud Jørgen Stentoft (KJS), der ikke var særlig høj. Jeg var også lille af min alder, så en af de gamle kom en dag til at kalde mig ”bette mand”. Det syntes dengang at være en naturløse, at enhver, der afveg fra normen, skulle belemres med et øgenavn. ”Bette mand” kunne dog ikke bruges i længden, for det viste sig, at KJS i forvejen af og til blev kaldt Bettemand. Et kvikt hoved fandt nu ud af, at jeg måtte have en anden betegnelse, og det blev i min egen stavemåde til MINNERMAND. Det har jeg aldrig haft noget imod at blive kaldt, for jeg bildte mig ind, at det var et kælenavn og drengene ude i byen kendte mig kun under det navn.

Det forekom mig dengang, at alle de gamle var voksne mænd; men det er måske krigens skyld, at de er fløjet noget sent fra reden. Min værelsenabo - Vagn Kilerich - var f.eks. 19 år, så mit indtryk kan ikke have været helt galt. For drenge i den alder måtte jeg, grønskolling, være helt uinteressant.

At min far kendte IP, har ikke mig bekendt givet mig fordele udover én gang. IP havde jo sønnen Henning - kaldet ”Henning Bestyrer” - og i efteråret 1947 tog han os begge med til motorløb. Jeg husker endnu hans gule Hillman med nummerpladen S 602, som vi kørte til Thisted i. Det var en enestående oplevelse for mig – sådan en gang motorcykler og ditto med sidevogn.

Henning benyttede sit nye bekendtskab til at besøge mig på værelset kort tid efter. IP havde nemlig fundet hans cigaretter, og nu havde han, der lige var fyldt 10 år, brug for et nyt gemmested. Hvis jeg ville gemme en 10-styks pakke en tid, skulle jeg nok få en cigaret for det. Det var den måde, jeg fik begyndt at ryge på; men min økonomi forhindrede stort forbrug. IP forbød snart efter Henning at besøge kostelever; men vi så hinanden ude i byen.

Der var ikke særligt mange cigaretmærker at vælge imellem; men af en eller anden grund røg både Henning og jeg ”Craven A”, som solgtes i høj-røde æsker, små æsker af pap og de større, flottere af blik. Det var Virginia Cigaretter, lavet i London og med korkmundstykke for at fremhæve det eksklusive; men det kan ikke have været med filter. Henning kom engang

ind i den lokale bladviosk over for hotellet og forlangte Craven A udtalt på engelsk. Det hjalp ikke at sige det flere gange; men cigaretterne blev udpeget på hylden. ”Nåh”, sagde forhandleren, ”det er Craven A (sagt på alm. jysk), du skal have”. Det var dengang ikke nemt for ham og andre handlende at have sådanne udenlandsktalende børn rendende. Henning gik selv med ugeblade for denne kiosk, og jeg fik lidt afløserarbejde med det.

Da klassen fejrede 25 år i -76, besøgte vi IP, hvor også Henning var til stede. Nu var han blevet en studeret karl, og værst af alt var han gået over til at ryge nogle stinkadoros, der lignede hans fars. Lysten til den hørm må have ligget i generne. IPs kontor og lærerværelse havde uskyldige passivrygere, for ikke mindst hans tøj stank langt væk af tobak, når han entrede et klasseværelse.

Cirkus var noget, jeg på Mors allerhøjest havde set avisbilleder fra. Men så kom det lokale cirkus Miehe til Lemvig i sensommeren -47. Det måtte jeg opleve, så jeg cyklede de 25 km alene. Det var ikke noget problem; men da jeg skulle hjem, manglede min cykel en ventil, og der stod så den generte dreng og anede ikke sine levende råd. Jeg ville ikke kunne få mig selv til at banke på hos en cykelsmed langt ud på aftenen og jeg var også for genert til at spørge en fremmed om hjælp. Heldigt nok havde jeg set nogle af de gamle cykle til Lemvig i samme ærinde, så jeg måtte jo opsøge dem i en fart og klage min nød. Det tog kun et par minutter for en af dem at skaffe en ventil, og min beundring var næsegrus. Jeg fattede ikke, hvordan han bar sig ad. Jeg tror næsten, at jeg tilgav de fyre ”fra Struer” den aften. At jeg nu var blevet hæler, var jeg alt for dum og godtroende til at regne ud.

UNDERVISNING.

Undervisningen i 1. klasse var nærmest en slags forskole, som flere kostelever kunne undvære, hvis de blot havde fået noget fremmedsprog med hjemmefra. Enkelte lokale elever gik der kun for at prøve noget andet end folkeskolens 7. klasse. Af flokken på 12 elever fortsatte kun 8 til 2. klasse. Vi havde alle fag undtagen aritmetik og geometri og blev mest undervist af Birgit Livbjerg, der forlod skolen ved slutning af skoleåret. Jeg har glemt, i hvor høj grad jeg var medskyldig i hendes afgang.

Jeg husker klart én begivenhed – fra en af de første engelsktimer. Jeg havde endnu ikke vænnet mig til hjemmearbejde; men nu sad jeg på bageste række sammen med Kaj, og vi blev hørt i engelske gloser. Hvad hedder ”hvis” lød spørgsmålet, som jeg naturligvis ikke kunne svare på. Så vendte Niels Jørgen sig halvt om og hviskede ”if”. Det blev starten på vort ven-skab og NJ var da også den første kammerat nogensinde, jeg havde lejlig-

Første klasse 1947

Kaj Kongsgaard Jensen, Holger Sunesen, Jacob Jacobsen, Børge Rokkjær, Johannes Vangsgaard Jensen, Henning Karlsmose, Kristian Sveigaard Mikkelsen.

Lærerinde Birgit Livbjerg, Gunhild Lyngs Søndergaard, Elin Houmøller, Gerda Madsen, Bente Slej og Niels Jørgen Nielsen.

hed til at invitere hjem til mine forældre. Niels Jørgen inviterede mig ofte hjem efter skoletid, og det var en storartet gestus. Jeg blev nok lidt forkælet af hans mor; men desværre slog min hidsighed ud i lys lue en dag, hvor vi skulle raspe roer. Jeg havde ikke helt fattet, at NJ havde hjemlige pligter.

Jeg stiftede bekendtskab med rigtig fodbold på skolen; men det huede mig ikke. De øvrige kendte spillet i forvejen, og jeg har næppe rørt en bold i de fleste timer. Opdelingen i hold foregik ved, at to drenge på skift udtog spillere. Man vælger sig bare til at blive valgt sidst; og sådan er livets skole jo også. Atletik passede mig derimod fint; men det måtte vi kun træne én gang hver sommer. Tænk, om vi havde været 2-3 stykker, der foretrak det for fodbold, og vi vel at mærke havde fået lov. Det forekommer mig meget tænkeligt, at jeg var gearret til at være individualist, idet samarbejde siden hen er faldet mig svært.

FRITIDSAKTIVITETER.

Da de gamle drenge ikke kunne interessere sig for min ringhed, måtte jeg finde kammerater andre steder. Betalt arbejde ude i byen fik jeg ikke meget af; men det var Henning Bestyrer, der skaffede mig både noget ugebladsomdeling og nogle timers arbejde på Th. Eriksens maskinfabrik. Det sidste

var noget mere farligt end det første, og bestod i at lave huller i runde metalstykker med et stempel. Det ca. to meter høje apparat hedder en stanse-maskine; og jeg var godt klar over, at jeg skulle holde nallerne væk, når jeg med en fod aktiverede stemplet. Jeg var selvfølgelig helt uvidende om (u) lovligheden af den slags børnearbejde.

I det hele taget var der ingen voksne, der interesserede sig for, hvad vi lavede uden for skolen. Vi cyklede nogle gange efter skoletid helt til Odde-sund kun for at fiske fra broen, og så kunne det nok knibe at nå hjem til spisetid kl. 17.50. Afsætning af udbyttet var ikke vanskelig, da jeg aldrig fik andet end søstjerner på krogen.

FARVEL TIL DE GAMLE.

Nu synes første skoleår udtømt for erindringer, og de 3 sidste år forekommer at være en hel del anderledes. Først skulle de gamle kostelever ”skiftes ud”. Mange af dem havde ejendele, som de ikke ønskede at fragte bort. Og således kom jeg da til at købe bl.a. en interessant bog om spejderliv og en faldefærdig bordlampe. ”Købe” er måske så meget sagt, for penge havde jeg ingen af; måske var jeg blot beruset ved tanken om i det hele taget at eje noget, som ikke var absolut nødvendigt. Altså måtte jeg hjem og bede om ekstra lommepenge – gennem mor forstås.

Mine forældres økonomi så således ud, at min far havde pr. måned incl. organistjob i kirken omkring 700 kr. minus 30 kr. skat, hvoraf han måtte slippe 110 kr. til min kost og logi og 10 kr. som skolepenge for min halve friplads. Jeg fik vel dertil 10-20 kr. om måneden i lommepenge. Nu havde jeg købt skrammel for omkring 60 kr. og enhver kunne se, at det beløb ikke kunne stampe op af den bare jord. Jeg slap for en fortjent skideballe af far; men det var nok kun, fordi jeg nøjedes med den indirekte kontakt. Tilbage på skolen gik den tunge gang til de gamle for at bede om godt vejr og aflevere tingene. Jeg bad ikke pænt nok over for ham med spejderbogen, så han blev så vred, at han tog mig i kravetøj og holdt mig op mod væggen. Mine fødder nåede ikke gulvet, og hængende der fik jeg den besked, at han kunne da godt lige smadre mit fjæs. Det var lærerigt, tro mig.

EFTER FØRSTE KLASSE.

Det føltes noget tomt på etagen efter sommerferien -48, da vi kun var 3 drenge tilbage sammen med en flok nye kostelever. Manglen på kommunikation og organisation oppefra gjorde, at jeg selv besluttede, hvilket værelse jeg nu skulle bo på, og så flyttede jeg til den anden ende af etagen. Til jul pyntede vi værelserne med gran og andet brandfarligt, og der gik her ild i min pynt. Jeg fik ilden slukket, men det sodsværtede loft forblev sort –

indtil videre. KJS gik ud i -49, og lige før sommerferien snupede jeg hans værelse, der havde den bedste udsigt – hen ad gaden mod byen. Tilbage fra sommerferien måtte jeg låne øre til IP, der følte trang til at fortælle mig, at man under hovedrengøringen i sommerferien havde bemærket mit forladte, sodsværtede værelse. Jeg hørte aldrig fra min far kritik af min opførsel på skolen, så jeg aner ikke, om IP orienterede ham. De kan godt have været enige om ikke at røre mig med en ildtang.

IPs engagement og synlighed for kostelever aftog hurtigt, da de gamle var væk fra spisestuen; han kan måske have fundet de tilbageblevne drenge uegnede til fornuftig snak. Dem vender jeg tilbage til. Han havde også andre skibe i søen. Jeg hørte på et tidspunkt, at han var konservativ folketingskandidat på Mors; men mere væsentligt var måske, at A. C. Hoppe var blevet syg, så IP overtog udgivelsen af julebøger. I -48 eller -49 var et stort værelse fyldt med julebøger til forsendelse; at få pakkerne sendt hjalp jeg gerne med. Den tjeneste kunne dog økonomisk set ikke gå lige op med følgerne af ildebranden, som jeg ikke kom til at bøde for.

Undervisningen var sikkert udmærket; men det var kun matematikken, der interesserede mig. Her var jeg nærmest suveræn, så vidt jeg forstod på IP og kammeraterne. Jeg havde virkelig ondt af de stakler, der ikke forstod det fag, som var så selvfølgelig for mig. Alle øvrige fag var aldeles uden min interesse, fordi jeg ikke havde nogen ide om, hvad jeg skulle bruge den hele lærdom til. Det var for meget at forlange af lærerne, at de skulle gøre stoffet interessant nok for en så uinspireret elev som mig.

Om den lektielæsning, der burde have fundet sted, husker jeg meget lidt. Det groveste tilfælde var, da jeg i middagspausen skrev

Fra klasseværelset ca. 1949

Fra venstre: Jørgen Hansen, Henning Karlsmoser, Niels Larsen, Marie Krabbe, Helmer Søndergaard, Johannes Pedersen.

Foto: Grete Dragsbæk Nielsen

en dansk stil direkte ind i heftet. ”For at begynde med begyndelsen vil jeg ... (kort, men hård tænkepause)..... begynde med begyndelsen”, skrev jeg i mangel af bedre. Resten havde samme kvalitet og høstede en mindre pæn bedømmelse i klasseværelset, allerede før blækket var tørt; men hvad kan man klare med pen og blæk på 20 minutter.

Jeg har nævnt pligten til at ringe ind og ud. Da Niels Jørgen sad til venstre for mig, kunne jeg kun konstatere tidens gang ved at tage fat om hans venstre håndled og dreje det, så jeg kunne se, hvad klokken var. Det kunne være slemt nok for ham; men aldrig har han protesteret, og det var ikke ham, der faldt over mig. Det var lærer Hovgaard, der fik nok, og mig, der fik et kæmpemøgfald. Nå, men jeg kedede mig så gudsjammerligt, at jeg vist inden for de *første* 10 minutter af timen havde lavet den øvelse på Niels Jørgen 3 gange. Jeg overvejede efter Hovgaards skideballe alvorligt, om jeg helt skulle undlade at ringe ud herefter; men så drastisk turde jeg alligevel ikke protestere.

FRITIDEN VAR SJOVERE.

I fritiden levede jeg fuldt og helt. Om sommeren tog vi til stranden og badede, og hele året spillede vi kort - om småbeløb. Jeg begyndte at komme hos Jacob, hvor jeg et par gange spiste middag med. Her var ikke bare serviet, men stofserviet ved servicet. Jacobs mor tog os med til Struers badeanstalt og betalte sågar for min svømmeundervisning. Sikken forkælelse, som jeg nok ikke engang fik sagt tak for.

Eneste interessante elev efter sommerferien -48 var som nævnt KJS, hvis bekendtskab jeg nok havde ventet mig mere af pga. vores fælles vilkår. Men Knud var slet ikke ensom; han havde et andet fællesskab, fordi han efter polio ikke kunne gå til gymnastik. Det kunne købmand Gades søn, Henrik, heller ikke med sit træben; men han var dog fænomenal i fodbold - handicappet taget i betragtning. Knud kom meget hos købmanden og læste lektier med Henrik, så jeg så ham næsten ikke.

Jeg husker et sted i Frederiksgade for 2 ting. Jeg havde fået sparet sammen til en af disse nymodens kuglepenne, der vist hed Q-pen. Sådan en svend kostede som mindst 100 cigaretter. Måske skulle jeg blære mig med den, måske var jeg bare interesseret i mekanikken. Der gik jo flere år, før kuglepen måtte bruges i stilehefter. Nu gik jeg så en eftermiddag på fortovet forbi Raabys på vej hjemad, mens jeg øvede mig: Op i luften med kuglepennen og gribe den på vej ned. Smut, sagde det, og væk var kuglepennen, dykket lige ned i en gaderist. Jeg kendte ikke en kloakskovl og havde ingen

ide om, hvad jeg kunne gøre for at få pennen igen.

Den anden erindring er sjovere. Jeg havde over nogen tid trænet mig op til at styre min cykel med højre hånd på venstre håndtag. En dag fulgtes jeg med Jacob på samme sted i Frederiksgade, og cyklede som beskrevet. Den teknik skulle Jacob lige demonstrere, at han også mestrede – helt uden øvelse. Han tog fat med ”den modsatte hånd” og drejede straks 90 grader højre om og over fortovet. Heldet var med ham, for hvor han kunne have ramt en person eller i værste fald en mur, kørte han ind gennem en garageport og fik standset i tide.

Som nævnt var det godt nok et noget anderledes klientel, der befolkede drengeafdelingen efter sommeren -48, og jeg kan godt undre mig over, hvor IP fik samlet de fyre op. Nogle af dem var trods alt værre end mig, og det er fristende at nævne eksempler.

En havde en komplet samling af julemærker fra 1904 til 1948, som han solgte mig for småpenge. At jeg i flere uger gik med dem i baglommen, så de blev ødelagt, behøver jeg ikke at nævne. En havde fået en meget flot og dyr tegnebog af svinelæder i konfirmationsgave. Den fik jeg for en slik, og den holdt i 25 år. Fyren ville hellere have cigaretter. Så var der ham, der kom tilbage fra en weekend med 10 kroner, som han havde fået af sin bedstefar mod at love ham at blive præst. Pengene havde han købt en kylling (altså snaps) for og prætestudiet lå ham fjernt. En havde fundet en alternativ indkøbsmulighed ved at købe øl en gros på depotet, der blev drevet af Øl-Hans. Jeg havde selv købt et parti præservativer hjem fra postboks 137 i Århus. Men da jeg fik udsolgt og kort tid efter bestilte en ny sending, forlangte man en lægeerklæring af mig. Den kunne jeg nok ikke skaffe. Noget af forbruget skyldtes, at vi pustede dem op som balloner og smed dem ud af vinduerne.

Lidt småsnyderi kunne jeg godt selv finde ud af. Der var over for banken et lille kælderbryggeri, der også lavede rød sodavand. Sådant en flaske kostede 20-25 øre, men pant for flasken var måske 15 øre. Engang gik jeg ind hos købmand Klingenberg og købte 2 sodavand, men skulle ikke betale pant. Den hædersmand regnede vel med, at alle kunder var ærlige som han selv. Jeg gik derimod om til bryggeren og solgte flaskerne; men så har jeg også haft dårlig samvittighed lige siden.

Bådene på stranden regnede vi for allemandseje, som vi uden at spørge om lov kunne sejle i, når vi havde lyst. Mere alvorligt var det på en udflugt til Egebjerg, hvor mine to følgesvende absolut skulle begå indbrud i Klingenbergers sommerhus. Jeg fik jobbet som vagtpost; men de to andre fandt vist kun Anders And-blade, som de dog lod ligge. Det forekommer sandsynligt, at vi blev set af en fjerde kostelev, eftersom han et par gange i den følgen-

Klasse: 3. og 4. real 1950-51

5. række: 1. Tove Margrethe Nielsen, Hovsør, 2. Birthe Vestergaard Møller, Kallerup, 3. Niels Henning Karlsmoste, Redsted, Mors, 4. Kristian Mikkelsen, Bjørndal, 5. Eyvind Roi Madsen, Jegindø, 6. Poul Vester Jensen, Barslev, 7. Carl Nielsen, Thisted, 8. Niels Larsen, Ydby, 9. Børge Rokkjær, Lyngs, 10. Kresten Karmann Østergaard, Hvidbjerg, Mors.

4. række: 1. Jørn Schjødt, Hvidbjerg, 2. Gertrud Møllerup, Thyborøn, 3. Grethe Dragsbæk, Klitmøller, 4. Inge Maja Christensen, Hvidbjerg, 5. Birthe Thorgaard, Smerup, 6. Anna-Lise Møllerup, Thyborøn, 7. Vera Hyldegård Christensen, Hovsør, 8. Mogens Tarp Madsen, Sønderbjerg, 9. Holger Sunesen, Hvidbjerg, 10. Casper Pretzmann Jensen, Tved, 11. Gunhild Lyngs, Lyngs.

3. række: 1. Elly Riis, Semb, 2. Kirsten Gade, Hvidbjerg, 3. Anna Krabbe Kristensen, Floulev, 4. Aase Tofsdahl Petersen, Vang, 5. Bente Slej Petersen, Hvidbjerg, 6. Harry Telling, Hjerm, 7. Viktor ?, Heltborg, 8. Jørgen Hansen, Ydby, 9. Helmer Søndergaard Hansen, Hjortkær ved Varde, 10. Thorning Sindberg, Kallerup.

2. række: 1. Niels Jørgen Nielsen, Helligkilde, 2. Hans Jørgen Sloth, Styvel, 3. Betty Dam Kristensen, Serup, 4. Veronica Wyatt ("Bebs"), Hvidbjerg, 5. Jens Peter Jensen (I.P. Jensen), realskolebestyrer (03.01.1911-10.11.1982), 6. Kaj Jensen, lærer (06.04.1920-2006), 7. Marie Krabbe, Ydby, 8. Bodil Houe, Sønderbjerg, 9. Gurli Zahll Larsen, Uglev, 10. Jacob Jacobsen, Hvidbjerg.

1. række: 1. Jens Markvorsen, Ydby, 2. Knud Erik Pedersen, Smerup, 3. Børge Graugaard, Floulev, 4. Johannes Pedersen, Hørdum, 5. Martin Riis Jensen, Uglev, 6. Ludvig Pedersen, Smerup, 7. Valdemar Holm, Hvidbjerg, 8. Anton Houe, Sønderbjerg.

de tid truede mig med at sladre. Det undlod han dog; men truslen var særdeles ubehagelig.

FLERE INTERNE OPLEVELSER.

Som før nævnt var låste døre på elevgangen ingen hindring. Jeg havde som indledning til mine studier fået dansk-tysk, dansk-engelsk og vice versa, i alt 4 bind af Gyldendals røde ordbøger for den nette sum af 4 x 6,50 kr. En dag havde jeg kun 3 bøger på hylden, og det var der så ingenting at gøre ved. At sladre til IP ville være fuldstændig utænkeligt.

Jeg har nævnt fyren, der efterlod en flok mælkeflasker i skunken. Vi mere snilde kunne dog finde ud af at tømme en flaske ud i tagrenden. Da jeg i -49 havde fået værelse ud mod gaden, dyrkede jeg selv den sport, når der sent på aftenen var tryk nok på, at tisse ud i kronen på træet, der stod ved fortovskanten. Noget må man finde på, når man er ved at kede sig ihjel.

Der var mig bekendt kun én dreng, der ikke kunne udstå strabadserne eller undvære forældrene, selv om hans far var præst. Han flygtede til fods; men blev indhentet. Nå, 100 km er også en lang fodtur. Han måtte nødvendigvis forlade skolen.

Hvad LOVEN angår, husker jeg ikke præcis, hvordan det senere foregik; men jeg kender ikke andre end mig selv, der blev tvunget til at lære loven og/eller har fået buksevand. I min klasse havde vi fået Helmer, der var født i -29 og ret stor. Han blev opfattet som illoyal, fordi han sad alene hos IP og snakkede om aftenen. På et tidspunkt kom loven IP for øre, hvorefter han meget bestemt slog fast, at ”på HKR er der kun én, der bestemmer, og det er mig”.

Vi var derefter ret sure på Helmer, og på en kold efterårsaften, hvor Helmer ikke fulgte med os fra spisning, holdt vi uden for gymnastiksalen et spontant protestmøde. Vi endte med at holde hinanden i hænderne og sværge, at den fyr skulle vi nok komme efter. Det med LOVEN løb dog ud i sandet.

Følgende begivenhed må logisk være ældre end ovenstående batalje. Jeg havde til brug for sommerlejren på Kildeborg i Salling med FDF fået skaffet en sovepose, hvilket i de år var en yderst vanskelig eller dyr proces. På et tidspunkt skulle Helmer på en ungdoms-weekend nordpå, og om han da ikke måtte låne min sovepose. Joh, såmænd. Man er vel en kammerat. Da han kom tilbage, var soveposen revnet fra lynlåsen og ned, så fyldet vælte-

de ud. Hertil bemærkede den gode Helmer, at der var nogle, der havde kildet ham, så han havde sprællet, hvorfor han naturligvis ikke kunne påtage sig skylden for den ødelagte sovepose. Helmer bad aldrig mig om tilgivelse ledsaget af kontanter for soveposen; men han kan vel have fået tilgivelse fra højere sted på et tidspunkt.

Altså fik jeg ingen erstatning, men ikke noget med at sladre til IP. Hvad min far mente om den sag, ved jeg ikke. Måske hørte han ikke om den. Min halvblinde mor, der forsøgte at rimpe soveposen sammen, syntes altid, at det var dejligt med sådan en klassekammerat, der studerede til præst. Jeg ved såmænd ikke, om hun kendte til hans senere embedsførelse i Herning; men jeg benyttede enhver lejlighed til at meddele mit standpunkt: ”Det kan godt være, Helmer er en god præst, men en dårlig kammerat var han i hvert fald.” Helmer fik lejlighed til at gøre lidt gengæld, da vi fulgtes ad på cykel ned gennem hovedlandet efter dimissionen i 1951. Jeg fik problemer med cyklen og Helmer fandt en smed, der klarede sagen for mig.

LANGT HJEM.

Hele vinteren 47-48 måtte jeg tage turen på cykel via Næssund for at komme hjem til Redsted. Jeg morede mig da med at læse og lære teksten på en sten, der stod ved hovedvej 11. Jeg mener stadig at kunne huske: ”GINNERUP. Her i nærheden fandtes for første gang tomter af en dansk bygd fra romersk jernalder”. Jeg finder nu ved at google, at lokale årbøger også staver sådan, men det korrekte er altså GINDERUP.

Denne 30 km afstand blev i foråret ændret til 60 km, idet mine forældre flyttede til Timring syd for Holstebro. Efter sommerferien -48 følte jeg mig stedkendt. En lørdag eftermiddag i september fik jeg den ide at cykle hjem, så det gjorde jeg. Kommet 5 km syd for Holstebro, måtte jeg sande, at det så lidt svært ud i ukendt terræn uden landkort og lommelygte. Der var omkørselsskilte og i månelysset fremme på hovedvej 11 kunne jeg ane tipvogne, som benyttedes til jordarbejde, idet man var ved at jævne bakkerne ud. Jeg forsøgte mig på en lille grusvej; men den endte midt i graveområdet. Igen kunne jeg ikke overvinde min generthed og bede om hjælp på en gård; men jeg havde tilfældigvis min køjesæk, som jeg krøb i midt i lyn-gen. Familien blev lidt forbavset, da jeg dukkede op søndag ved 8-tiden, men allerede over middag måtte jeg på jernhesten for at vende tilbage til skolen. Jeg tog ikke den tur igen lige med det samme.

Det var i det hele taget ikke nemt at rejse hjem, når hjemmet lå 10 km fra Vildbjerg station. Derfor købte far en tandem, så han kunne transportere mor eller mig. Steen, der var en rigtig frisk Århus-dreng, skulle afhentes af sin far en vinterdag. Han tilbød mig, at jeg kunne køre med, og den var jeg

med på. Det var netop sat ind med en ordentlig omgang tøsne, så faderen skulle ikke have noget af at sidde fast på en bivej i Ringkøbing Amt. Følgelig blev jeg sat af på hovedvej 18 med en fodtur i flere cm sne og alm. sko i sigte. Der var 16 km hjem, og der kørte ikke bus hver dag.

Steen gik vist i 4. klasse, mens jeg gik i 3. klasse. Han havde en grammofoon, som gav mig mit første kendskab til Svend Asmussen og jazz i det hele taget. Den slags musik hørte vi ikke hjemme, og jeg gætter på, at far hørte til den flok, der holdt på, at negrene måtte have arvet denne larm direkte fra deres forfædre, aberne i Afrika. En dag satte jeg mig på Steens sovebriks – desværre lige der, hvor han netop havde lagt pladen med ”Civilization”, som jeg havde hørt et par gange og var helt vild med. Sort uheld! Steen havde masser af gode evner og et ualmindeligt vindende væsen; men matematik var ikke hans stærke side, så der gav jeg lektiehjælp. Det var heller ikke for meget. Han havde i øvrigt et foto fra maj 1945 af en tysk soldat, der sad op ad en mur med et skilt på maven: ”Ich kapituliere nicht!”. Godt fundet på. Jeg troede, det var Steens eget foto; men er stødt på det igen for nogle år siden.

AFSKED.

Dimissionsfesten bestod af et kaffebord på hotellet. Min far var mødt op og holdt en efter sigende god tale, som jeg traditionen tro ikke lyttede til. Sært nok, at jeg først 50 år senere fandt, hvor fars og IPs bekendtskab stammede fra. Talen var nok mere til ære for IP end for mig.

Senere fik jeg pakket mit kluns, som jeg formentlig har sendt med toget. Men bøgerne var der jo ingen grund til at medtage. Ordbøgerne kunne jeg ikke engang se grund til at beholde, da jeg på ingen måde forestillede mig, at jeg senere kunne få brug for dem. Henning Bestyrer påtog sig at få bøgerne solgt hos boghandleren. Han skylder mig endnu. Men jeg var ligeglad, når jeg blot ikke skulle se bøgerne mere. Henning døde 7.11.2010, så nu er det for sent at inddrive pengene.

Og så cyklede Helmer og jeg sydpå.

SENERE KONTAKTER.

I sommeren -51 var vi sammen med tredje klasse på en tur til Norge.

Der eksisterede dengang en elevforening, som nok mest var for lokale elever. Jeg hørte aldrig om, hvad dens formål var, så den havde jeg ikke brug for, og omvendt.

I klassen blev igangsat en vandremappe, som trods en vis kontrol forsvandt ud af syne. Det var Johannes, der var kontrolorgan; men han døde ung. Det kræver stor disciplin at holde sådan en mappe kørende med en uge til hver

Afgangsklassen juni 1951

Johannes Pedersen, Børge Rokkjær, Holger Sunesen, Niels Larsen, Henning Karlsmoste, Poul Vester, Helmer Søndergaard, Anton Houe, Mogens Tarp Madsen, Niels Jørgen Nielsen, Jørgen Hansen, Jacob Jacobsen.

Carl Nielsen, Marie Krabbe, Grete Dragsbæk Nielsen, Bente Slej Pedersen, Inge Maja Christensen, Gunhild Lyngs Søndergaard, Kristian Sveigaard Mikkelsen.

Foto: V. Vestergaard, Hvidbjerg

elev, når diskussionslystne skribenter tager emner op, som ikke kan overleve en hel runde på et halvt år.

Nogle klasser havde bedre sammenhold end andre. Sammenholdet i vores 51-årgang led vel under, at vandremappen forsvandt. Vi fejrede 10 års jubilæum i Tambohus med et begrænset antal deltagere incl. påhæng. Jeg erindrer svagt, at Helmer indkaldte til 25-års jubilæum; men med ham som vært var jeg ikke i humør til at deltage. I 2001 fejrede vi 50 år på Tambohus kro, hvor 49-årgangen samtidig holdt 52-års sammenkomst. De holdt nok bedre fast end os andre.

Her fik jeg hilst på både KJS og Henrik Gade, der havde fået en ordentlig protese i stedet for træbenet. Sandt at sige havde jeg set Knud på afstand på Midtjyllands Avis i 1977, hvor jeg kom som edb-konsulent; men jeg havde ikke ønsket at hilse på ham. Vores politiske interesser var ikke just sammenfaldende, idet Knud i den periode ofte skrev lederen på dette Venstre-

organ, mens jeg tog på Ø-lejre. Vi var altså venstresnoede på hver sin måde.

Nu i 2001 foreslog jeg alligevel Knud, at vi begyndte at skrive sammen for at udveksle erindringer. Her væltede 50 års oplevelser ud af ham, og han havde som journalist ikke problemer med formen på stoffet. Det udviklede sig til "Bette mands historie" med underteksten "24 breve til Minner Mand". Jeg er da også nævnt et par gange i værket, der faktisk er hans totale og ret åbenhjertige erindringer. Han udgav bogen på eget forlag i 100 eksemplarer, som han ville bruge til julegaver til hele sin familie i 2002. Jeg fik første eksemplar ledsaget af forfatterens forslag om at fordele læsningen på 1. til 24. december. Det var en speciel form for julekalender.

HVIDBJERG REALSKOLES KOSTELEVLOV

Til Oprettelse af Orden og Sømmelighed paa Skolens Grund.

Loven er specielt lavet for de nye Kostelever. Loven er endvidere ogsaa lavet for at uddanne de nye til fuldbefarne Kostelever

Loven er stiftet den 18. Marts 1920 hvad fremgaa af undertegnede. Undertegnede har indtrængende anmodet om, at Loven skal holdes frem i Tiden.

- § 1. Loven gælder fra ovenstaaende Dato og saa længe de gamle Kostelever ønsker det.
- § 2. Uøflighed mod de gamle Kostelever straffes med den Straf som Retten sætter.
- § 3. Retten bestaar af de gamle Kosteelver.
- § 4. De gamle Kosteelver tiltales med De, Dem og Deres. Slettet den 6. Juni 1945.
- § 5. Sladring straffes ligeledes af Retten.
- § 6. Urenlighed paa andres Værelser kommer for Retten.
- § 7. De nye maa bestemt ikke tage Damer op paa deres Værelse efter Kl. 21.
- § 8. Forvoldt Skade paa andres Ejendom medfører Straf.
- § 9. Banden og Sværgeren i de gamle Kostelevs paahør strengt forbudt
- § 10. Hvis de nye paa en eller anden Maade kommer i Slagsmaal med de andre kommer det ogsaa for Retten.
- § 11. Naar man gaar ind paa en andens Værelse maa man altid banke paa forinden man kommer ind.
- § 12. Grov Forstyrrelse straffes.
- § 13. Den som overtræder disse Paragraffer dømmes efter Loven af Retten.
- § 14. Den Tiltalte faar en Forsvarer og hvis han taber Sagen maa han betale Sagsomkostningerne.
- § 15. Loven gælder kun i siger og skriver 3 Maaneder efter den nyes Ankomst.

Afskrift af Original

Hvidbjerg d. 18-8-43.

Note:

Rød understregning: betyder skal læres

Blå understregning: betyder skal læses.